

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Functional Autonomy Measurement System (SMAF)

Maart 2022

Review: 1) MJH Jungen

2) A Krispin

Invoer: ML Bokhorst

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overige
Aandoening (ICD)	Zenuwstelsel en zintuigen; Overige
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Mentale functies; Leren en toepassen van kennis; Algemene taken en eisen; Activiteiten; Participatie algemeen

- *Korte beschrijving* → De Functional Autonomy Measurement System (SMAF), oftewel Evaluatieschema van de Zelfredzaamheid, is een meetinstrument dat is ontwikkeld om beperkingen, gerelateerd aan 29 functies, met een 4-puntsschaal in kaart te brengen. Het doel van het meetinstrument is om de behoeften van de cliënt te evalueren door de beperkingen en handicaps te meten. De SMAF levert een semi-kwantitatieve evaluatie van de beperkingen van de cliënt en ook een schatting van de verkrijgbare materialen en sociale hulpbronnen die de beperkingen gedeeltelijk of geheel opheffen.^{1,2,4}
- *Doelgroep* → De SMAF wordt toegepast in verzorgingstehuizen, verpleeghuizen, thuiszorgorganisaties en dergelijke instanties en instellingen, waarbij (oudere) mensen niet of gedeeltelijk niet meer in staat zijn om zelfstandig te functioneren en zodoende hulp krijgen van anderen.³
- *Auteur:*
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → Hébert R (1984)³
 - ✓ *Nederlandse versie* → onbekend (jaren '90 / in 2000-2003)²

2 Doel van het meetinstrument

Combinatie van:

- Inventariserend
- Evaluatief / effectiviteit

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Combinatie van vragenlijst en observatielijst
- *Opbouw* → er zijn 5 categorieën met 29 functies:
 - Activiteiten van het dagelijkse leven (7 functies)
 - Mobiliteit (6 functies)
 - Communicatie (3 functies)
 - Mentale functies (5 functies)
 - Huishoudelijke taken (8 functies)

Er wordt gescoord op een 5-puntsschaal:

- 0: Compleet autonoom
- 1: Vereist oplettendheid of aanmoediging
- 2: Vereist hulp
- 3: Totaal afhankelijk

Ook kan er aangegeven worden welke soort hulpverlening er mogelijk aanwezig is:

- 0: Patiënt zelf
- 1: Familie
- 2: Buur
- 3: Bediende
- 4: Gezinshulp
- 5: Verpleger
- 6: Vrijwilliger
- 7: Andere

Tenslotte wordt de stabiliteit van de situatie aangegeven (de volgende 3 à 4 weken ziet het er naar uit dat de hulpverlening):

- Verminderd
 - + Vermeerderd
 - Stabiel of is niet van toepassing²
- *Invulinstructie* → De SMAF dient afgenomen te worden door een gezondheidsprofessional, die de scorelijst invult door informatie te vergaren door de cliënt en derden te ondervragen of door de cliënt te observeren of testen.
 - *Meetniveau* → per subtest: wijze score (0-3); meetniveau ordinaal
 - *Meetniveau* → per subtest: wijze score (0-7); meetniveau nominaal
 - *Meetniveau* → per subtest: wijze score (-, +, •); meetniveau ordinaal²

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → <https://www.expertise-sante.com/outils-cliniques/la-demarche-smaf/grille-devaluation-smaf/>
Dave Marcheterre
Hopem inc.
Sans frais : 1 855 300-8694, poste 3180
dmarcheterre@hopem.com
- *Geschatte kosten* → onbekend
- *Copyright* → ja

5 *Methodologische kwaliteit*

Gegevens over de methodologische kwaliteit staat in de volgende reviews:

- Hopman-Rock M, van Hirtum H, de Vreede P & Freiberger E. Activities of daily living in older community-dwelling persons: a systematic review of psychometric properties of instruments. 2019⁵

Verdere gegevens over de methodologische kwaliteit zijn ook te vinden in:

- Desrosiers J, Bravo G, Hebert R. Reliability of the revised functional autonomy measurement system (SMAF) for epidemiological research. 1995¹
- Hebert R, Carrier R, Bilodeau A. The Functional Autonomy Measurement System (SMAF): description and validation of an instrument for the measurement of handicaps. 1988³
- Pinsonnault E, Desrosiers J, Dubuc N, et al. Functional autonomy measurement system: development of a social subscale. 2003⁴
- Demers L, Desrosiers J, Nikolova R, Robichaud L, Bravo G. Responsiveness of mobility, daily living, and instrumental activities of daily living outcome measures for geriatric rehabilitation. 2010⁷

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Nederlands
- *Benodigdheden* → scoreformulier, pen
- *Randvoorwaarden* → er wordt aanbevolen een scholing te volgen, deze is in het Engels²
- *Benodigde tijd* → gemiddeld 42 minuten
- *Gebruikershandleiding* → ja⁸

7 *Normgegevens*

8 *Overige gegevens*

9 *Literatuurlijst*

1. Desrosiers J, Bravo G, Hebert R. Reliability of the revised functional autonomy measurement system (SMAF) for epidemiological research. *Age and ageing*. 1995 Sept;24(5):402-406.
2. Centre d'expertise en gérontologie et gériatrie Inc. *Système de Mesure de l'Autonomie Fonctionnelle* Institut universitaire de gériatrie de Sherbrooke [editorial]. Evaluatieschema van de Zelfredzaamheid (Nederlandse versie SMAF)
3. Hebert R, Carrier R, Bilodeau A. The Functional Autonomy Measurement System (SMAF): description and validation of an instrument for the measurement of handicaps. *Age and ageing*. 1988;17(5):293-302. Available from: <https://portal4care.cdih.be/nl/BESTNL/Functioneel-Mentaal->

[Psychosociaal/Système%20de%20mesure%20de%20l'autonomie%20fonctionnelle%20SMAF.pdf](#)

4. Pinsonnault E, Desrosiers J, Dubuc N, et al. Functional autonomy measurement system: development of a social subscale. *Archives of gerontology and geriatrics*. 2003 Nov-Dec;37(3):223-233.
5. Hopman-Rock M, van Hirtum H, de Vreede P, Freiberger E. Activities of daily living in older community-dwelling persons: a systematic review of psychometric properties of instruments. *Aging clinical and experimental research*. 2019;31(7):917-925.
6. Pinsonnault E, Dubuc N, Desrosiers J, Delli-Colli N, Hébert R. Validation study of a social functioning scale: the social-SMAF (social-Functional Autonomy Measurement System). *Archives of gerontology and geriatrics*. 2009 Jan-Feb;48(1):40-44.
7. Demers L, Desrosiers J, Nikolova R, Robichaud L, Bravo G. Responsiveness of mobility, daily living, and instrumental activities of daily living outcome measures for geriatric rehabilitation. *Archives of physical medicine and rehabilitation*. 2010 Feb;91(2):233-240.
8. McDowell I. *Measuring health: a guide to rating scales and questionnaires*. New York: Oxford University Press Inc; 2006. p. 122-141.